

Regeringskansliet
Infrastrukturdepartementet
103 33 Stockholm

Remiss av promemorian Fjärde järnvägspaketet

Statens haverikommission (SHK) har anmodats att yttra sig över promemorian Fjärde järnvägspaketet.

I inledningen av avsnitt 10.2 anges i promemorian att det finns skäl att närmare redogöra för hur direktivets kapitel V bör genomföras i svensk rätt; detta eftersom det på ett samlat sätt behöver redovisas på vilket sätt artiklarna får anses genomförda eller föreslås genomföras. Någon sådan fullständig närmare redogörelse finns emellertid inte i promemorian. I vissa fall finns konkreta hänvisningar till nuvarande regler i lagen (1990:712) om undersökning av olyckor, LUO, eller förordningen (1990:717) om undersökning av olyckor, FOU, varvid det anges att dessa bestämmelser bedöms som tillräckliga för att genomföra den angivna artikeln, alternativt att artikeln kan genomföras genom en ändring i FOU (se t.ex. artikel 22.3 andra stycket). I andra fall finns det inte några sådana hänvisningar alls, utan det anges endast att något särskilt genomförande av artikeln inte föreslås. Det hade underlättat med konkreta referenser, t.ex. i tabellform, där varje artikel i direktivet hänvisade till de konkreta svenska författningsbestämmelser som enligt promemorian bedömning innebär att artikeln är genomförd eller hur den planeras att genomföras. Nu är det i flera fall oklart vilka resonemang som ligger bakom de ställningstaganden som görs.

För att ta några exempel. Enligt artikel 24.2 ska utredningsorganet offentliggöra slutrapporten snarast möjligt, vanligen senast tolv månader efter det att händelsen inträffade. Om slutrapporten inte kan offentliggöras inom tolv månader ska utredningsorganet lämna ett preliminärt utlåtande åtminstone en gång om året på årsdagen av olyckan, med en beskrivning av hur utredningen framskrider och av eventuella säkerhetsfrågor som uppkommit. Någon bestämmelse i svensk rätt som innebär att utredningsorganet, dvs. SHK, ska lämna ett sådant preliminärt utlåtande som avses i artikeln finns inte (jfr tredje stycket 13 b § FOU som omhändertar motsvarande bestämmelse i olycksutredningsdirektivet inom sjöfart [2009/18/EC]). Ändå föreslås inte något genomförande av den nämnda artikeln. Det är oklart varför.

Enligt artikel 23.4 ska utredningsorganet avsluta sin utredning på olycksplatsen inom kortast möjliga tid för att ge infrastrukturförvaltaren möjlighet att återställa infrastrukturen och öppna den för järnvägstrafik så snart som möjligt. Artikeln föreslås inte genomföras särskilt. Något skäl till detta framgår inte. Om det är den

generella regeln i 5 § förvaltningslagen (2017:900) som kan anses innebära att artikeln redan är genomförd, vilket SHK i och för sig anser, bör det uttryckligen framgå.

Det kan här tilläggas att SHK inom ramen för bl.a. referentgranskningsprogrammet får frågor om hur direktivets artiklar har genomförts i Sverige. Vid sådana tillfällen är det naturligtvis inte tillfredställande att uppge att myndigheten inte vet, eller behöver gissa sig till, detta.

I promemorian berörs även de definitioner i direktivet som har koppling till artiklarna som berör olycksutredningar, bl.a. utredningsledare och olycka. Det anges därvid att begreppen kan, i den mån de behövs, beskrivas i LUO, FOU eller Transportstyrelsens föreskrifter. Något förslag till ändringar i LUO finns emellertid inte redovisat. Enligt SHK framstår dock behovet som begränsat eftersom tolkningen av begreppen i LUO sker fördragskonformt. Det kan här tilläggas att det inte torde vara förenligt med regeringsformen och normhierarkin att i en förordning eller en myndighets föreskrifter definiera begrepp som redan återfinns i en lag.

Ovannämnda frågeställningar bör behandlas under den fortsatta beredningen.

Avslutningsvis får SHK återigen framhålla vikten av att de förslag som lämnades i betänkandet Nya bestämmelser om säkerhetsutredning av olyckor (SOU 2014:82) genomförs.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören Hans Ytterberg efter fördragning av utredningsordföranden Mikael Karanikas. I ärendets slutliga beredning har avdelningschefen Johan Gustafsson deltagit.

Hans Ytterberg

Mikael Karanikas